

Ivan Aguélis grav

Konstnär Carl Wilhelmson

Titel *Ivan Aguélis gravsten*
(replik – originalet finns i
Aguélimuseets förråd)

År Originalet 1920, repliken på Kristina kyrkogård 1981

Teknik Originalet huggen i marmor

Placering Kristina kyrkogård, till vänster efter entrén från Gruvgatan.

Axel Gauffin, *Ivan Aguéli, Människan – Mystikern – Målaren*, del II 1941, sid 294:

Det ej blott konstnärligt utan även ekonomiskt lysande resultatet av minnesutställningen satte konstnärens moder i tillfälle att förverkliga en önskan att på sonens gravplats låta uppföra en värdig vård. Den ritades av Ivans gode vän Carl Wilhelmson, som åtog sig att själv övervaka dess uppsättande på sin plats på kyrkogården vid Hospitalet utanför Barcelona. Under ett gotländskt ringkors står här inugget:

Sala Allehanda i maj 1969:

HÄR VILAR IVAN AGUÉLI

”Salas störste son”, född för
100 år sedan, död i Spanien 1917

Den spanska Medelhavskusten i norr från Madrat till Delta del Ebro kallas Costa Dorada. De två storstäderna på denna sträcka är Barcelona och Tarragona, den förra med 2 1/2 miljon invånare, Spaniens till storleken andra stad och den största staden vid Medelhavet. Cirka fyra mil söder om Barcelona ligger Sitges, en liten stad på något tusental invånare. Den har på bara några år växt från ett fiskeläge, till en stad, ännu i vardande som turistort men därför också med den charm, som vidlöder orter, där turismen ännu icke nått sitt crescendo. I sommar har Sitges utbildats till någon sorts Mecka för särskilt Hakonbolagets anställda med anledning av 50-årsjubileet.

Vägen mellan Barcelonas flyghamn och Sitges är till största delen en berg- och dalbana med serpentinväg, som slingrar sig i halsbrytande kurvor och knixar, ofta med branta stup ner i Medelhavet. Det är en betagande väg, särskilt i vartid, då naturen ännu färgas av växtlighetens grönska. Som flygplatsen ligger söder om Barcelona undgår Sitges-resenärerna Bar-

celonas hektiska storstadstress. Platsen, som denna flyghamn av internationella dimensioner fått utvecklas i, ett ganska flackt landskap, heter Prat de Llobregat, som fått sitt namn av floden Llobregat, som här rinner ut i Medelhavet. Mellan denna flod och Barcelona ligger Hospitalet de Llobregat med sin kyrkogård. Det är en enkel kyrkogård, där de döda placerats i nischer, som igenmurats och markerats med namnen på de avlidna. Den har sitt svenska intresse. Här vilar konstnären, målaren, John Gustaf Aguéli, född i Sala den 24 maj 1869, död här vid Barcelona den 1 oktober 1917. Det blir nästa år 100 år sedan Aguéli föddes och det var 50 år i fjol, sedan han förolyckades.

Ivan Aguélis levnadsbana hör inte till de vanliga, ändå är den rätt vanlig för en konstnär, så till vida, att livet kan bli fyllt av fattigdom, armod, elände, för att sedan ge resultat — efter döden pengar, ära, berömmelse. Så var det med Aguéli. Hans far var stallmästare eller veterinär, om man så vill, i Sala och gifv~~en~~venne-gånger. Det första äktenskapet blev för Johan Ga-

Av
Alfred Lindén

”Salas störste son” kallade dr Carl Friberg i Sala Ivan Aguéli, född i Sala, dödad av tåg utanför Barcelona i Spanien 1917. 1969 blir det 100 år sedan han föddes. I många år offrade hans mor allt hon kunde, först bakom ryggen på sin stränge make, sedan av det lilla hon som änka kunde avvara eller låna. Efter Ivans död fick hon, efter den av prins Eugen ordnade utställningen, som gav 34.000 kr., möjlighet att, 83-årig, fara till Barcelona och se den av Carl Wilhelmson utförda gravnischen.

Agelii barnlöst och olyckligt samt slöt med skilsmässa. Omsider fick han dock en annan ledsagarinna, Anna Kristina Nyberg från Dalarna, som Agelii kom att bli bekant med genom förmedling av en kokfru, som bodde i Agelii hus i Sala, och som för ökad utbildning i kokkonst fick gå i lära i det kungliga köket i Stockholm, då Karl XV:s. Agelii kom en dag till Stockholm för att hälsa på kokfrun. Där knöts bekantskapen och midsommardagen 1867 stod bröllopet. I detta äktenskap föddes två söner, först Isak Julius och sedan John Gustaf.

Den äldre sonen kom i handelslära i Sala men John Gustaf hade inte mycket till övers för dylikt. Han var intelligentare än brodern, därtill något av despot. Men i skolan gick det dåligt. Detta hade till följd, att fadern, som först avgudade sin son, omsider övergick i hat mot sin avkomma. Han blev hård mot sin son och hänsynslös mot sin hustru, som ”skämde bort sonen till en slarver”. I läroverket gick han ett år i andra och två år i tredje klass, varefter han gick tre terminer i Västerås, IV och V klass i h.a.l. Det slöt med misslyckande och förflyttning till läroverket i Falun, där det inte gick stort bättre, och därför sändes han till Visby. Här läste han visserligen flitigt, särskilt botanik och naturvetenskap, men här fick han också drömmen om att bli konstnär, vilket kom hatet hos fadern att flammas upp än vildare. Bönen om att få bli konstnär möttes av oförsonligt avslag. I Visby tröttnade man på hans ”studier”. John Gustaf Agelii blir Ivan Gustave Aguéli definitivt.

En namntavla utformad av konstnären Carl Wilhelmson utmärker Ivan Aguélis grav på Hospitalskyrkogården i Prat de Llobregat utanför Barcelona.

I fängelse för uppvigling.

Följden blev, att Aguéli började ett fläckande liv, någon gång med uppehåll även i hemmet, från vilket ett porträtt i svartkrita av fadern finns bevarat. Och nu blir teckning och målning Aguélis febrila sysselsättning. Han lyckas också komma till Paris 1890 för att lära mer, men fångas av anarkismens lära, så till den grad, att han får avtjäna ett fängelsestraff för uppvigling. Men bredden ökas till trots även i andra riktningar. Han möter en inom anarkistströrelsen framträdande och inflytelserik dam, Mme Hout, en förbindelse, som varar livet ut. Mme Hout gav ut en djurskyddsvänlig tidsning, som bl. a. tog upp kamp mot tjurfäktning, vilket engagerade Aguéli så starkt, att han måste gå till aktion.

I Mme Houts sällskap beger han sig till en tjurfäktning, där Aguéli avlossar ett skott, som sårar en toreador. I skydd av gendarm lyckas Aguéli undgå lynchning men lyckas samtidigt väcka en opinion som gör att tjurfäktningar förbjuds i Frankrike. Som minne av politiska fejder hade Aguéli i alla fall en spräckt näsa.

Det hetsiga livet förmår slutligen Aguéli att byta lufthälsa och flytta till Egypten, vars natur och tankevärld han grips av. Han övergår till islam, lär sig arabiska och andra österländska språk. Professor H. S. Nyberg förklarar: "Aguéli behärskade fullkomligt det arabiska skrift- och litteraturspråket, som ännu i dag är den gamla klassiska arabiskan. Han har en handstil som en infödd, och han uttrycker sig ledigt och obesvärat med god och rik fraseologi". "Han synes f. ö. ha ägt en anmärkningsvärd språkbegåvning och en glupande aptit på alla slags språk". 1895—1900 är han åter i Paris tillsammans med österländska anarkister och revolutionärer, men beger sig sedan åter till Orienten, ända till Indien, och stannar åtta år i Egypten denna gång, nästan hela tiden studerande anarkistisk litteratur, astrologi och andra ockulta vetenskaper, muhammedansk filosofi och teologi. 1911 är han emellertid åter i Sverige och Sala, och från denna tid har många haft minnesbilder av den originelle mannen. En rik produktion av måleri kommer från denna tid, som fertsätter på nytt i Paris/Frankrike, i Egypten och slutligen Spanien 1913—17.

I Barcelona 1917 är läget för Aguéli allt ohälsosammare. Nöddrop går åter till modern. Det är kravaller och dödade i hans närhet. Han måste omgående få pengar för att komma bort. "Ber dig om medel att komma härifrån med det allra första, detta är absolut nödvändigt", skriver han till modern den 28 juni 1917. "Tro mig, jag skräker ej i onödan. Var god telegrafera mig 200 kronor. Det är vad jag behöver för att betala mina skulder, respengar. Var ej rädd för att ta ett lån, ty jag kommer hem med mina tavlor och översättningar så jag galant kan betala alltihop".

Men det har väl sina svårigheter för den ensamma fattiga modern i Sala. Och därför måste Aguéli den 24 augusti sända ett telegram: "Skicka omedelbart 300 pesetas". Den 11 september har han fått pengar och skriver: "Kära mor, Tusen tack för pengarna, 290 pesetas. Det var emellertid ej nog och ber jag dig på det vänligaste sända mig med allra första ännu 75 pesetas, ungefär 50 kronor. Skall längre fram förklara..."

Prins Eugen, som en följd av är följt Aguélis öde och ofta ingripit i nödens stund, avsände nu en check på 1.000 pesetas till svenska konsulatet i Barcelona till hjälp åt Aguéli. Men nu behövde inte Aguéli hjälp längre. Konsuln kunde den 3 oktober meddela, att Aguéli den 1 oktober dödats av ett framrusande lokomotiv, när han passerade en järnbanan invid byn Hospitalet. Konsuln skriver:

"Anmodat av domstolen i Hospitalet, har konsulatet varit närvarande vid identifieringen av den dödes personlighet, samt gjort nödvändig förklaring angående hans nationalitet, och ombestyrdes hans begravning.

Enligt spanskt lag har domstolen omhändertagit hans tillhörigheter, bestående av ytterst enkla kläder samt några tavlor och böcker. Några föremål av värde torde ej finnas; till sitt uppehålls bestridande emottog han emellanåt mindre remissor från sin i Sala levande mor, änkefru Anna Agéli."

Nöddrop till modern i Sala.

Aguélis levnadshistoria tyder på en rastlöshet och en orolig anda. Ekonomiska bekymmer och trassel hör till. Hela tiden står han i förbindelse med sin mor, som på allt sätt söker hjälpa honom, med pengar, även sedan maken gått bort 1896. Aguéli skriver visserligen en o. annan korrespondens till svenska tidningar, men det ger inte mycket, hans tavlor efterfrågas inte. Med svenska kolleger står han i flitig brevförbindelse och får även en hjälpande hand i åtskilligt. Hans hälsa undergrävs, och hörseln, som lärare redan under skoltiden fann otillfredstillande, börjar visa tecken på dövhet. Hjälpbehovet är hela denna period omätligt. Brev på brev präglas av samma bön: pengar. I ett brev meddelar han modern att han i Paris lånat på hennes namn, och hon skall veta, att om växeln inte löses, kommer han att anklagas för bedrägeri. Det tycks dessutom som om det präkäre läget förvärras av bizarra planer och sysselsättningar. Då han vid ett tillfälle nödgas rymma från Egypten till Tunis, vägar han inte ta tåget utan väljer en båtferd i smuts och elände, därför att han på tåget inte tror sig få medföra alla de katter han inte kan skiljas ifrån, och som därför är i hans vård under båtferden.

HÄR VILAR IVAN AGUÉLI..

Behjärtad insats av prins Eugen.

"Av en själsstyrka som kan framgå ur ett långt livs prövningar mottog modern det förkrossande slaget," skriver Axel Gauffin i sin monografi över Ivan Aguéli. Men en väg av varmt deltagande strömmade till henne. Prins Eugens summa, 1.000 pesetas, överlämnades till modern, i stället för till hennes son. Men han beordrade också konsuln i Barcelona att tillvarata de "värdelösa dukarna" och sända dem hem. Det blev efter ett hopsamlade 145 skisser i oljefärg på duk, 34 på papper samt 80 pennritningsutkast, som sändes prinsen. Även fem lådor med böcker och manuskript hos Mme Huot beordrade prins Eugen

hem. Damen hade haft fordringar på Aguéli, och hade vid ett tillfälle rest till Sala för att tvinga modern att betala. Hon hejdades i Västerås och fick inga pengar. Nu löste prins Eugen även den penningfrågan med att lösa in "säkerheten" för fordringarna.

I den åttonde gravnischen från vänster i mittraden av denna enkla mur har Ivan Aguéli fått sitt sista vilorum.

Uppackningen skedde på Valdermarsudde och många små mästerverk kunde här räknas upp. I brev tackar den nu 81-åriga modern för alla omsorger om hennes sons kvarlätningskap. Den 26 januari 1920 öppnades en minnesutställning över Ivan Aguéli på Strandvägen 27. Där såldes verk av Ivan Aguéli för 34.000 kr. Behållningen tillföll Anna Agueli. Detta gav den gamla, offervilliga damen möjlighet att förverkliga en önskan att på sonens gravplats låta uppföra en värdig vård. Den ritades av Ivan Aguélis gode vän Carl Wilhelmson, som också åtog sig att övervaka dess uppsättande på kyrkogården vid Hospitalet. Den 30 april 1925 slutade Anna Aguéli sina dagar i Sala. Så är i korthet historien bakom Ivan Aguélis nisch i Prat de Llobregat.

Detta lyckades Sala konstförening till sist erbjuda i de förutvarande bibliotekslokalerna i Sala varmbadhus. Där kan man nu se att representativt urval av Ivan Aguélis konst, av ett "förbisett geni inom vår genombrottskonst", såsom en kritiker har uttryckt det.

Hur vore det att söka få en replik av Carl Wilhelmsons gravvård över Ivan Aguéli på Hospitalets kyrkogård, kanske att placeras i Kristina kyrka i Sala? Förslaget att få en minnestavla av Carl Eldh på den plats, där Ivan Aguéli föddes, har ju runnit ut i sanden. Hundraårsdagen skulle på detta sätt markera Ivan Aguélis betydelse men också hans födelsestads värdesättning av sin märklige son. Den inträffar den 24 maj 1969.

Fribergssamlingen.

Förste stadsläkaren i Sala, dr Carl Friberg, fängslades tidigt av Ivan Aguélis öde. Som läkare kom han också i beröring med Ivans mor Anna Agelii, hennes svårigheter och bekymmer över sonens besvärligheter, som tvingade henne att av sina små tillgångar dela med sig åt sin kringfläckande son. På olika sätt hjälpte dr Friberg henne. Ofta fick han i gengäld en och annan teckning o. dyl. av fru Agelii. Som han var konstkännare av rang, sparade han allt och började omsider även samla från andra håll genom inköp.

Detta blev grunden till hans konstsamling, i storlek näst prins Eugens när det gällde Aguélikonst. Vid sin död hade dr Friberg i sin ägo ett 30-tal Aguéliverk. Sin konstsamling donerade han till Nationalmuseum i Stockholm med villkoret att samlingen skulle deponeras i Sala, om en trygghetsgaranterande lokal kunde erbjudas.

810312

Stöd Aguélifonden

(för hemtagandet av konstnären Ivan Aguélis stoft till Sala).

Bidrag, små som stora, kan sättas in på Sala Konstförenings postgirokonto nummer 34 02 26-0. Märk talongen "Aguélifonden"

Sala Konstförening

11/3-81
**Insamling
för att
hemföra
Aguéllis
stoft från
Spanien**

Till försommaren räknar Kåge Bergman, intendent i Sala konstförening, med att salasonen och konstnären Ivan Aguélls stoft skall vara återfört till födelsestaden.

Konstföreningen har sedan länge umgåtts med planer på att hemföra urnan med den berömda målarens stoft från den kyrkogård i Barcelona, där det nu förvaras sedan Ivan Aguélls omkom i en järnvägsolycka i Spanien 1917. UD har på konstföreningens uppdrag klarat av de formella hinder som funnits för urnans och gravstenens återförande. Gravstenen är ritad av Aguélls konstnärsvän Carl Wilhelmsson. Denna gravvård torde dock vara så liten, att den vid placeringen i Sala måste monteras på en större sockel.

Hemtagningen av urna och gravsten från Spanien kostar emellertid åtskilliga tusen kronor och konstföreningens tillgångar räcker inte. Därför går man i dag ut med ett upprop till Salaborna för att samla in pengar till en fond för att möjliggöra projektet.

Uppropet har 35 undertecknare. Förutom salabor från olika läger har uppropet undertecknats av bl.a. Gertrud Serner, f.d. 1:e intendent vid Nationalmuseum, författaren Torbjörn Säfve, Uppsala, som arbetar på en Aguéll-bok, Margareta Winqvist, 1:e intendent vid Nationalmuseum och Sven Agéll, Sigtuna, en ättling till konstnären.

Se sidan 4

11/3-81
UPPROP

Undertecknade vill genom detta upprop stödja Sala Konstförenings avsikt att till Sala hemföra stoftet av konstnären Ivan Aguéll, som på sin färd från Egypten hem till Sverige förolyckades den 1 oktober 1917 i Barcelona och begravdes där.

Vi rekommenderar Salaborna och även intresserade på andra orter att sluta upp i den insamling som har till syfte att ekonomiskt möjliggöra genomförandet av detta projekt.

Det bör vara en hederssak för Sala att låta denne egenartade son av staden få vila i födelsestadens jord.

Med detta upprop inbjudes alla som önskar ställa sig bakom denna tanke att till Sala Konstförenings postgirokonto nr 340226-0 insända bidrag, såväl mindre som större. (Märk talongen "Aguéllifonden").

De medel som förhoppningsvis inflyter bildar en fond, som kommer att användas för iordningställande av en värdig gravvård. (Den gravsten som Aguélls gode vän, konstnären Carl Wilhelmsson, ritade och övervakade uppsättningen av vid Aguélls grav i Barcelona, kommer även att föras hem till Sala. Den stenen är dock, enligt den uppgift om vikten, som konsulatet i Barcelona uppgivit, så pass liten att den troligen måste monteras på en större sten).

Eventuellt av insamlingen överskjutande medel kommer i första hand att användas som en blomsterfond för Aguélls grav.

Utrikesdepartementet har genom konsulatet i Barcelona undersökt möjligheterna att föra Aguélls stoft jämte gravstenen ut ur Spanien och fått bekräftat att inga hinder föreligger härvidlag.

Så fort Sala Konstförening meddelar UD att allt är klart, kommer departementet att ombesörja hemtagandet av stoftet.

Om uppropet ger ett snabbt resultat, torde Aguélls stoft finnas hemma i Sala redan om ett par månader.

Sven Agéll, Sigtuna
Herbert Aldenbjörk
Anders Andersson, Västerfärnebo
Kåge Bergman
Bernt Bergmark
Ebba Bergmark
Nils Blom
Bengt Davidsson
Åke Gellerstedt
Gudrun Holmberg
Lars-Erik Johansson, Ransta
Ulla Johansson
Bo Kallerman
Allan Karlsson
Bo Kihlström
Margreth Kihlström
Agne Källmark
Karl-Otto Modin
Kurt Nilsson
Bengt Nyfjäll
Rolf Paulsson
Stig Reimerson
Gertrud Serner (f. 1:e intend. vid Nat.Mus.)
Rolf Spetz
Inga-Lisa Stadling, Västerfärnebo
Lennart Stadling, Västerfärnebo
Klaus Stengler
Torbjörn Säfve, Uppsala
Åke Tonér
Bengt Wallin
Mariana Wallin
Ivan Wetterberg
Bo Wilén
Margareta Winqvist (1:e intend. vid Nat.Mus.)
Moa Vlastós

SA 13.3-81

Konstnärens ande protesterar mot en "Aguélifond"

Sala konstförenings insamling till en Aguélifond för att i första hand få in medel för att hemföra den berömda målarens stoft från Barcelona till "födelsestadens jord" har inte väckt odelad entusiasm hos alla salabor.

Tvenne s. m. s. kulturpersonligheter har iklätt sig rollen som medier för Ivan Aguéli ande, som förmodas protestera mot hemtagningen av hans jordiska kvarlevor jämte Carl Wilhelmssons gravvård. Man påpekar att Ivan Aguéli under sin uppväxttid upplevde Sala som en trång småstad och knappast längtade tillbaka hit. Han övergick till islam och torde inte ha haft någon åstundan att bli begravd i vigd jord, menar andeskådarna. Som anarkist hade han föga gemensamt med sin samtids Sala-borgare och knappast heller med dagens.

Den milda men roliga protesten mot insamlingens ändamål återfinns under Ordet Fritt på sidan 4.

ORDET FRITT

gen önskar bli återbördad till, som man säger, "födelsestadens jord". Då jag dock nu kommit i tillfälle att yttra mig i frågan vill jag, naturligtvis djupt rörd och tacksam över omtänksamheten, ändå framföra en något avvikande mening. Av tämligen uppenbara skäl kan det ju gärna icke bli mera än en meningsyttring då jag, i mitt nuvarande tillstånd, saknar fysiska möjligheter att agera.

Pro primo: Även om det kanske kan förefalla dagens salabor synnerligen egendomligt, så var det faktiskt så att jag under min uppväxttid i staden knappast älskade den. Det var inte enbart fel ljus och felfärger, staden kändes mig på något sätt trång. Uppriktigt sagt, jag längtar inte tillbaka.

Pro secundo: Det gläder mig mycket att några av Salas borgare haft vänligheten att ta vara på en del av mina tavlor, låtit mig få breda ut mig med min konst samt till och med uppkalla en av stadens ståtliga esplanader efter mig. (Tack för att ni skrev Aguéli och inte Agelii!) Men är det verkligen rimligt att mina dukar så ska dominera den värda stadens konstliv? Det har sagts mig att det skulle finnas teoretiska och praktiska möjligheter att utvidga den kulturella verksamheten i den byggnad där nu mina anspråkslösa verk trängs på väggarna, men att därtill saknas medel. Varför då icke använda de hopsamlade medlen för ett sådant ändamål? Min enkla aska måste väl ändå sakna betydelse för kulturlivet i Sala, det är ju inte där min ande lever utan i min konst — och den behöver luft och rymd och ljus!

Pro tertio: Möjligen borde jag också framhålla att jag, trots att världen såg mig födas i Sala, numera känner mig mycket avlägsen. Bara själva tanken att jag skulle vila bland alla hedervärda bortgångna i vigd jord gör mig något bekymrad. Som ni kanske vet lämnade jag,

fylld av åtminstone en viss högaktning, den kristna läran och övergick i stället till den sanna tron, Islam. Allah är stor! Politiskt sett är jag väl också något av en främmande ande, om uttrycket tillåts, i det brusande politiska livet i Sala. Den anarkistiska riktningen har, så vitt jag vet, ytterst få hängivna anhängare i staden.

Slutligen: Jag hoppas verkligen att ni alla, kära posthuma vänner, förstår att jag är värmd av er omtanke, men att ni samtidigt inser att tingens ordning är något vi människor inte ska rubba i onödan. Om ni måste verka, gör då något viktigare! Upphör aldrig att revoltera mot den bestående ordningen! Motarbeta allt vederstyggligt djurplågeri! Prisa Allah! Men låt mig vila i frid, jag har börjat vänja mig vid den här litet trista miljön i Barcelona.

Med utmärkt högaktning
Ivan Aguéli

PS. Vill redaktören framföra mitt tack till herrarna Nessle och Sörbom som haft vänligheten transmittera detta spiritistiska budskap till Eder värda tidning?

SA 13/3-81

Ett spiritistiskt budskap

Herr Redaktör!

På skilda sätt har det kommit till min kännedom att ett antal salabor i, som jag förmodar, allra bästa välmening har för avsikt att för hopsamlade penningmedel hemtransportera mina enkla jordiska kvarlevor samt den vackra vård Calle Wilhelmsson hade vänligheten förfärdiga.

Jag förstår fuller väl att dessa goda borgare kan ha haft vissa svårigheter att nå mig med sin förfrågan huruvida jag verkli-

VLT 13/3-81

Insamling i Sala ^{VLT} ^{13/3-81} *Nu kommer Aguéli hem!*

Stoftet efter salakonstnären Ivan Aguéli, som förolyckades den 1 oktober 1917 i Barcelona i Spanien och som begravdes där kommer troligen att fraktas hem till Sala igen om någon månad. Bakom det här projektet står Sala konstförening som sedan länge arbetet för att hemföra stoftet efter Ivan Aguéli.

Sala konstförening har i dagarna gått ut med ett upprop till salaborna där man väddjar om ekonomiskt stöd från intresserade för att möjliggöra projektet.

"Det bör vara en hederssak för Sala att låta denne egenartade son av staden få vila i födelsestadens jord" heter det bland annat i det upprop som hittills under-tecknats av 35 salabor.

Utrikesdepartementet har redan fått klartecken från de spanska myndigheterna som inte rest några hinder. De insamlade medlen ska bland annat täcka upp kostnaderna för hemtagningen. Överskottet kommer att sättas in på en upprättad blomsterfond för Aguélis grav. Från Sala konstförening hoppas man kunna genomföra projektet inom två månader.

SA 18/3-81

Till Ivan Aguélis ^{SA} minne ^{18/3-81}

Om Ivan Aguéli ska få en gravplats i Sala, måste en minnessten uppsättas.

Undertecknad föreslår följande inskription på denna: "Här gömmes stoftet efter konstnären och djurvännen Ivan Aguéli, född i Sala (1867) och död i Barcelona 1917, där han också begravdes. 1981 återbördades hans kvarlevor till Sverige och jordfästes här.

Paris och Medelhavs världen blev hans verksamhetsfält, Sverige var hans hemland.

Beundrare av hans livsgärning gav honom denna gravplats och lät resa stenen".

Olof A.Y. Persson

1869

LISDAGEN DEN 11 MARS 1961

ORDET FRITT

Visst ville Ivan hem

Alla som lyssnat till spökrösten från Barcelona ska inte ta Ivan på allvar. Han var ju så ombytlig i hela sitt liv. Om någon bör jag, Marie Huot, veta, jag som höll honom i kaftanen, när han skulle ge sig av än hit och än dit.

Även på anden känns geniet igen, men nu är tongångarna lite annorlunda. Ivan och jag bråkar alljämt fast gudskelov under abstraktare former, och nu senast har jag förebrått honom för att han inte håller sig till sanningen.

Visst ville han hem. Sa han inte på sluttampen att han ville hem "för att sluta fred med is och snö, med dimmor och mörker"?

I ett brev hem till mamma Anna i Sala påminde han sig "att det var fullt med vackra saker även i Sala, ifrån Stingtorpet, Möklinta och Näckenbäck".

Lita på mig, jag sitter inne med bevisen, en hel packe brev från Barcelona som dryper av hemlängtan. "Ända tills saken klarats står jag här med oket om halsen". Det skrev han till en konstnärskollega samtidigt som han bad om ett lån till hemresan.

Lyssnar man ordentligt till spökrösten hör man att han nog i själva verket känner sig lite hedrad över att vara välkommen till Sala, även om det kanske är i senaste laget!

Jag skulle bra gärna vilja göra sällskap, men då blir det väl som förra gången. Då blev jag hejdad i Västerås eller kanske det var Tillberga. Jag hade en fordran att bevaka, men ansågs s.a.s. inte persona grata, kanske lite för extravagant för det lite hemvävda Sala, så jag fick vackert sätta mig på tåget och resa hem till Paris igen.

Nej, nu måste jag se till kattarna, substanslösa liksom Ivan och jag men föremål för vår eviga himmelska kärlek.

Maria Hout
(i kattmånaden)

Falska profeter?

Med stor förvåning, men även med beundran för den eleganta språkbehandlingen, (man anar en "latinare" av gammal fin årgång vid gäspennan), har jag tagit del av det "spiritistiska budskapet", som herrar Nessle och Sörbom säger sig ha fått Ivan Aguélis förtroende att föra vidare till salaborna.

Kan det verkligen vara troligt att Aguéli skulle ha använt sig av ett par för honom helt främmande personer, kanske inte ens positiva till honom, såsom medier för sitt budskap?

Kan det inte möjligen vara så att Aguéli till råga på allt elände han fick genomlida under livstiden, nu, långt efter sin död, även råkat ut för falska profeter?

För detta talar i synnerhet sista meningen i herrarnas "Pro primo": "Uppriktigt sagt, längtar jag inte tillbaka", vilket icke alls överensstämmer med Aguélis brev hem till Sverige, när han "satt fast" i Barcelona.

Han skriver t.ex. i ett av breven, som finns arkiverade på Nationalmuseum, daterat den 19 april 1916 och avsänt till vännen Carl Wilhelmson: "Jag vet inte hur jag skall kunna komma hem till Sverige. Jag ämnar skriva en ansökan till utrikesministeriet i Stockholm med anhållan om att bli hemskickad på statens bekostnad. Jag vill be konsuln att understödja denna anhållan och jag skulle vara mycket lycklig om du och Bergh likaledes kunde skriva en rekommendation för mig..."

Med risk att verka långrandig måste jag också få citera följande brev hem till modern i Sala den 15 juli 1916:

"Kära mor,

Här är allting stilla och lugnt, oaktat strejkerna. Spanjorerna äro stränga men ofreda ingen fredlig person. Min hemlängtan har andra orsaker. Jag vill komma hem o. ta igen mig, måla ungdomstrakterna, Gotland på sommaren o. hösten, Dalarne på vintern o. våren, möjligen i Blekinge, eller på Västkusten. En Hålsingborgare här har talt så vackert om sin hemtrakt, så jag har lust att måla den på våren. Sveriges största land-

Visst längtade Ivan Aguéli hem till Sala!

De spirituella och spiritistiska turerna kring Aguéli-fonden, Sala konstförenings insamling för att få medel till hemtagande av konstnärens kvarlevor och gravsten från Barcelona, fortsätter i dag.

Förra veckan protesterade två andeskådare mot insamlingens syfte och hävdade att Ivan Aguéli alls icke åstundade att bli begravd i hemstaden Sala, som han i ungdomen fann trång och tidigt flydde ifrån. Protesten framfördes i form av ett meddelande från målarens ande.

— Jovisst längtade Ivan Aguéli hem — det har jag skriftliga bevis för i en packe brev, som fullkomligt dryper av hemlängtan, svarar i dag Marie Huots ande, vars röst förmedlas av ett medium, som är väl förtroget med förbindelsen mellan konstnären och madame Huot. Mediet tror att Ivan Aguéli i själva verket känner sig hedrad av att vara välkommen till Sala, även om det är i senaste laget.

Andebudskapet från madame Huot återfinns under Ordet Fritt. Där finns också ett inlägg av Kåge Bergman i samma ärende. Även Bergman återoppar brev från Ivan (eller Gustaf som han kallade sig när han skrev hem till mor) Aguéli. Se sidan 4

skapsmålare. Karl Nordström har rätt mig till Kullen. Det är fullt med vackra saker i Salatrakten också, ifrån Stingtorpet o. Möklinta hela vägen norrut, Näckenbäck, Säter, Insjön o. Siljan. Jag skulle gärna vilja ha tag i Gabrielson. I hela Kalmar o. Blekingetrakten kan jag få goda vänner genom en hedersman till gammal målare, som jag är god vän med. O. i Västervik har jag numera den präktige Alyhr som bevarat så samvetsgrant mina Gotlandstavlor från 1890 i hela 20 år!

Tillgivne sonen
Gustaf Aguéli"

Det upprop som utmynnar i en insamling för att möjliggöra hemtagandet av Aguélis stoft är jag övertygad om kommer att ge avsett resultat. Att medlen däremot skulle kunna realisera en ombyggnad av varmbadhuset, det anser jag vara helt orealistiskt.

Så därför! Låt salaborna själva få avgöra om de vill stödja tanken att föra hem Aguélis stoft till hemstaden genom att delta i insamlingen!

En Aguéli-beundrare =
Kåge Bergman

SA
17/3

SA
17/3-81

Nöjda idag

SA 24/3-81

KÅGE BERGMAN

Sala konstförenings ordförande Kåge Bergman har all anledning att vara nöjd idag. Redan nu står det nämligen klart att de hittills insamlade medlen räcker för att föra konstnären Ivan Aguélis stoft från Barcelona till Sala. När hemtagningen kan ske är ännu inte klart.

Se sidan 4

Gott gensvar: SA 24.3.81

Hemtagning av Aguélis stoft redan säkrad

Ett gott gensvar. Det är vad Sala konstförenings ordf. Kåge Bergman anser sig kunna konstatera då det gäller den insamling som startats för att föra konstnären Ivan Aguélis stoft från Barcelona till Sala samt för iordningställande av en värdig minnessten på den framtida gravplatsen på Sala kyrkogård. Bidrag — både stora och små — har redan kommit in i en sådan omfattning att själva hemtagningen av stoftet är säkrad.

En gravvård finns på graven i Barcelona — den är utförd av Aguélis konstnärsvän Carl Wilhelmsson — och meningen är att även den skall få följa med.

— Allt talar dock för att det rör sig om en relativt liten sten — vikten uppges till cirka 60 kg — och det torde bli nödvändigt att komplettera den på ett eller annat sätt, säger Kåge Bergman.

Hur mycket en sådan sak kan kosta är inte helt klart, men Kåge Bergman hyser, med hänsyn till det intresse som visats insamlingen, gott hopp om att den ekonomiska sidan skall lösa sig även där. Vad det kan bli fråga om är väl närmast en kom-

pletterande sten/sockel med inskription.

Siktet har varit inställt på att hemtagningen av stoftet skulle kunna ske i samband med Ivan Aguélis födelsedag, den 24 maj. Kåge Bergman är dock inte säker på att alla detaljer med olika myndigheter skall kunna klaras ut så snabbt. Det får väl i så fall ske senare, säger han.

Var urnan med stoftet skall placeras är ännu inte definitivt avgjort. Det är dock en plats på gamla kyrkogården — vid Kristina kyrka — som diskuteras. Möjligen kan det bli inteill den kyrkogårdsgång som leder från Aguéligatan till kyrkan.

Aguéli hem i natt

69 år sedan sist...

I natt kom Ivan Aguéli hem till Sala. Eller rättare sagt urnan med hans stoft. Och med den gravstenen, designad Karl Wilhelms-son.

— Det känns skönt att det hela gått i hamn, säger intendent Kåge Bergman vid Aguéli-museet. Och hemtagningen blir troligtvis billigare än vi trodde,

eftersom kyrkogårdsmyndigheterna i Barcelona visat stort tillmötesgående.

Det var vid lunchtid på torsdagen som Kåge Bergman fick besked från UD att stoftet och gravstenen var att vänta till Arlanda på torsdagskvällen.

— Vår förhoppning var att få hem stoftet före 24 maj, som var

^{SA 8/5-81}
Aguélis födelsedag, säger KG Bergman. Detta datum håller också Konstföreningen sitt årsmöte, i år f.ö. jubileumsårsmöte, eftersom det är 40 år sedan föreningen bildades.

Det var vid årsmötet förra året som det bestämdes, att man skulle försöka ta hem

Forts. sid. 10

Aguélis ^{VLT 1/4-81} stoft skall flygas hem

Hemtagningen av sala-konstnären Ivan Aguélis stoft är nu ordnad. Urnan med stoftet kommer att flygas hem.

— Det har löst sig genom en avlägsen släkting till Ivan Aguéli. Det blir flygkapten Sven Agelli som svarar för hemtransporten. Det är ännu inte bestämt vilket datum som är aktuellt, men vi hoppas att ha urnan i Sala redan före sommaren. Det säger Kåge Bergman som är initiativtagare till hemtagningen.

Omkring 7.000 kr har skickats in till den upprättade fonden som ska svara för gravvården, när urnan väl kommit på plats i Sala.

— Det är ännu inte bestämt var urnan ska placeras. Ett tänkbart alternativ är vid stora entrén till kyrkogården vid Kristina kyrka, säger Kåge Bergman.

Aguélis stoft. Kåge Bergman hade funderat länge på hur det skulle gå med graven nere i Barcelona. Om graven helt enkelt skulle försvinna med tiden.

Och det vore skada.

Därför beslutade man alltså ta hem stoftet. Pengar har samlats in, varför den ekonomiska sidan av hemtagningen inte innebär några problem.

Någon ceremoni på Arlanda förekom inte i natt. De personer som hämtade stoftet var Sven Aguéli, släkting till konstnären, Åke Jansson vid Aguéli-museet samt Kåge Bergman.

Urnan och gravstenen fördes sedan till Sala och sakristian i Kristina kyrka, där de båda föremålen skall förvaras en tid.

— Kyrkoherde Nils Blom har föreslagit att urnnedsättning skall ske efter någon högmässa om en tid, dock inte före 24 maj, det hinner vi inte, säger Kåge Bergman.

Platsen där urnan skall nedsättas är bestämd till ena sidan av uppgången till kyrkan från Aguéli-gatan.

— Förmodligen är gravstenen ganska liten så den behöver en sockel, säger Kåge Bergman också.

Det var år 1912 som Aguéli lämnade Sala för gott. 1 oktober 1917, vid 48 års ålder, omkom han i en tågolycka i Barcelona. Året före hade han blivit utvisad från Egypten och försökte sedan ta sig hem. Men det gick inte så snabbt på den tiden. Han tog hyra på en båt och hamnade i Barcelona, där han levde under mycket knappa omständigheter.

Prins Eugén fick vetenskap om detta och sände 1.000 pesetas, men det var för sent. Aguéli var då redan död.

Och nu är han alltså hemma. Det var 69 år sedan sist.

Bertil Norberg

Ivan Aguelis kista och gravsten är nu hemma i Sala. Här visas det upp av Ake Jansson, t.v. och K-G Bergman.

Efter 70 år ^{VLT 11/5-81} Ivan Agueli hemma i Sala

Så är han då äntligen hemma igen, John Gustav Agueli, salasonen som flyttade ner på kontinenten och blev den kände konstnären Ivan. John hade anarkistiska synpunkter och revolutionen i Ryssland inspirerade ho-

nom till att byta sitt förnamn till Ivan.

Den lilla kistan med Ivans kvarlevor och gravstenen är nu hemma i Sala. Resan till hemstaden, som började för nästan 70 år sedan, är nu avslutad. Hans sista önskan i livet var just att få komma hem, men ekonomiska bekymmer gjorde att han misslyckades.

Ivan Agueli hade blivit utvisad

Ivan Agueli hade blivit utvisad från Egypten. Nu ville han hem och resan skulle gå via Barcelona i Spanien dit han kom 1916. Han skrev till sin mor där han förklarade sin hemlängtan och begärde pengar av henne till resan.

I ett av sina sista brev hem till Sverige uttryckte han sin önskan att en gång få måla av "Sala-trakten från Stingtorpet, Möklinta och hela vägen norrut till Dalarna".

RÄCKTE INTE

Men pengarna hans mor skickade räckte inte till resan. I stället mötte han sitt öde på en bangård i Barcelona. John Gustav Agueli blev överkörd av ett tåg och förolyckades. Han var då sedan en tid nästan helt döv och det antas att det var orsaken till den tragiska olyckan. Han hörde inte tåget.

Strax innan olyckan hade prins Eugen fått reda på att den kände konstnären ville återvända till Sverige. Prinsen skickade då 1.000 pesetas till honom, men när pengarna kom fram var han redan död . . .

— Det är alltså en fullföljande av hans önskan vi nu har genomfört, säger K-G Bergman.

Gravstenen visade sig vara en tunn platta i marmor. — Den bör nog putsas upp, konstaterade Ake Jansson och Kåge Bergman.

Aguélis kista öppnad Överraskande innehåll

När Kåge Bergman och Ake Jansson öppnade lådan med det som skulle vara Ivan Aguélis stoft blev de något överraskade. I lådan fanns ingen urna utan en liten tråkista med kranium och benpigor.

— Jag är osäker på hur det kommer att fungera rent gravtekniskt, sade Kåge Bergman.

Hursomhelst är Bergman lättad över att konst-

närens kvarlevor äntligen har kommit hem till Sala.

Med kistan följde gravstenen, en cirka 70×80 cm. platta av tunn marmor. Kistan och stenen fördes senare på lördagen till Kristina kyrka, där kyrkoherde Nils G Blom höll en kort välkomstceremoni. Gravsättningen kommer troligtvis att ske på pingstdagen.

Se sidan 4

Överraskande innehåll i Ivan Aguéelis kista

SA 11.5.81

Kvarlevorna av Ivan Aguéli har lyckligt och väl kommit till Sala, men inte i det skick intendent Kåge Bergman och de övriga i konstföreningen hade trott.

I den lilla träkistan fanns ingen urna med konstnärens stoft. Där låg istället kranium och benpipor omsorgsfullt inbäddade i plast. pipor omsorgsfullt inbäddade i plast.

Kyrkoherde Nils Blom bar in kistan i Kristinas sakristia. Musei Musikintendentens glädje

Kåge Bergman och hans medhjälpare Åke Jansson var märkbart överraskade när trälåren, i vilken den legendariska salasonen färdats

på sin resa med flyg från Barcelona, på lördagsförmiddagen öppnades på Aguéli museet. Ända sedan hemtransporten började planeras på våren 1980, har alla varit övertygade om att det var en urna med Aguéelis stoft som väntade. Vid öppnandet av nischen nere i Barcelona märktes inte heller något ovanligt. Ingen anade att kistan innehåll skelettdelar.

— Jag är osäker på hur det här kommer att fungera rent gravtekniskt, sade Kåge Bergman.

och lättnad över att äntligen fått hem konstnärens kvarlevor gick dock inte att ta miste på.

— Det känns egendomligt men skönt, konstaterade han. Nu behöver jag inte längre oroas över hur det ska gå med graven där nere i Barcelona.

Kistan visade sig vara en vacker liten trälåda i mörkbrun mahogny. På ena kortsidan står konstnärens initialer J G A (Johan Gustaf Aguéli är ju hans fullständiga namn) skrivna i silver.

Med kistan kom även gravstenen, en cirka 70x80 cm stor tunn platta i marmor.

Träkistan och gravstenen fördes senare på dagen till Kristina kyrka där kyrkoherde Nils Blom höll en kort välkomsteremöni.

Gravsättningen blir förmodligen på pingstdagen den 7 juni. Fram till dess förvaras kvarlevorna i kyrkans sakristia.

Själva trækistan kommer sedan förmodligen att förvaras som ett minne i Aguéli museet. Konstföreningen tänker anordna en minnesstund till hösten där man hoppas få medverkan av författaren Torbjörn Säfve, som skrivit en roman om konstnären.

Folk har frågat

Kåge Bergman är glad över den uppskattning många salabor har visat inför konstföreningens arbete med att få hem kvarlevorna.

— Det har varit en fin uppslutning i stan, menade han. Folk har ofta frågat hur långt vi kommit, om vi fått hem stoftet än osv. Den insamling som gjordes i Sala tidigare under året, gav sammanlagt cirka 9.000 kronor. En summa som gott och väl täcker transportkostnaderna. Hemtagningen blir med all säkerhet också billigare än man räknat med.

Äntligen är den här! Åke Jansson lyfter upp den vackra trækistan. — Ett historiskt ögonblick, menar Kåge Bergman.

SA 11.5.81

FORTS.

Kyrkogårdsmyndigheterna i Barcelona har varit mycket välvilliga och kostnaderna i Spanien blir troligen lägre än de beräknade 3.750 kr. Flygresan hem var helt gratis tack vare god hjälp

av flygkapten Sven Agelii, släkting till konstnären.

Konstföreningens självpåtagna uppdrag är därmed i det närmaste avslutat. Man tänker dock värda minnet av Ivan Aguéli ömt. Ty,

som Kåge Bergman uttryckte det:

— Det här är ett historiskt ögonblick.

Text: Torbjörn Tenfält

Foto: Bernt-Erik Rutström

Kyrkoherde Nils Blom hälsade Ivan Aguéli med en kort välkomsteremoni. På pingstdagen räknar man med att kunna gravsätta konstnärens kvarlevor på Kristina kyrkas gamla gravplats.

Men vad är detta? Det fanns varken urna eller stoft i kistan.

Onsdagen den 13 maj 1981

DN

En målares sena jordafärd

Sala har återfått den förlorade sonen, konstnären Ivan Aguéli som 1917 blev överkörd och dödad av ett lok i Barcelona.

Det är Sala konstförening som ombesörjt hemtransporten av stoftet och även av gravstenen, som på sin tid smyckades av Aguélis vän Carl Wilhelmsson.

Ett vilorum har upplåtits på gamla kyrkogården utanför Kristine kyrka där gravsättningen sker under pingsthelgen.

Aguéli var utfattig och sjuk i Barcelona dit han sökte sig efter sina irrfärder i Orienten, säger intendenten vid Aguélimuseet i Sala, Kåge Bergman.

– Aguéli gav uttryck åt sin längtan hem i flera brev och vi är glada över att hela Sala ställt sig bakom initiativet till återföreningen med den svenska jorden.

Svenska konsulatet har underhandlat med de spanska myndigheterna, som visat stor förståelse.

Stoftet, som flögs till Arlanda från Barcelona, förvaras för närvarande i kyrkans sakristia i väntan på gravsättningen.

För eftervärlden har Aguéli mer och mer kommit att framstå som en av det svenska måleriets föregångsmän och en av de finaste koloristiska begåvningarna.

Hans namn är i hög grad knutet även till Visby, där han började sin konstnärskarriär.

Bl a Frankrike och Egypten

Aguéli – hemma till slut.

var hans egentliga målarrevir.

Under Parisåren kom han även att intressera sig för anarkism.

Han arresterades vid ett tillfälle men blev frikänd.

Han var en fanatisk djurvän, och ett revolverskott som han avlossade mot matadoren som protest mot tjuvfäktningar i Frankrike gav eko även i deputerarekammaren.

Ett annat exempel på hans egocentricitet var hans omsorger om hemlösa katter i Paris som han delade med sin älskarinna, den franska poeten Marie Huot.

◇ Efter sextio år har Luleå kommun beslutat sig för att ta emot en gåva som den erbjöds 1921 – det gamla rådhuset.

Salas SV.D 5.81 särpling hemma till sist

Konstnären Ivan Aguéli's jordiska kvarlevor har förts hem — efter att i mer än 60 år ha vilat i ett columbarium (benhus) i Spanien.

Hem betyder i detta fall Sala. Där föddes Ivan Aguéli 1869 och där finns sedan 1962 ett Aguéli-museum. Det är inrymt i Gamla varmbadhuset och har den största enskilda samlingen av hans verk, ett 40-tal målningar samt teckningar.

En minneshögtid på Gamla kyrkogården på fredag kommer att markera hemkomsten. Då skriver prästen Nils Blom slutet på historien, en av de markigaste, mest dramatiska och färgstarka i den svenska målar-konstens historia.

Aguéli's liv blev dramatiskt in i det sista. Han omkom 1917 bara 48 år gammal sedan han i Barcelona blivit överkörd av ett lokomotiv. Han hade kommit till Spanien från Egypten och var på väg hem till Sverige. Men penningbrist gjorde att han fastnade i Spanien.

Hans situation blev känd i

hemlandet. Här fanns en liten krets som kände till och beundrade hans m/lerik prins Eugen, Karl Nordström och dåvarande överintendenten vid Nationalmuseum Richard Bergh. Prins Eugen skickade pengar, 1 000 pesetas, men när de kom fram var Ivan Aguéli redan död.

Han jordfästes på kyrkogården i Barcelona. Efter en tid plockades kvarlevorna upp ur jorden och placerades i en nisch i ett columbarium. Efter ritningar av konstnären Carl Wilhelmsson utfördes en gravvård som placerades på platsen.

2 Denna gravvård har man inte kunnat föra hem, men en kopia har gjorts och placerats på kyrkogården i Sala.

Ett ofullbordat porträtt av Ivan Aguéli, utfört 1898 av Fritz Lindström.

Det dröjde innan fler än prins Eugen upptäckte att Ivan Aguéli var en stor målare. Sitt genombrott fick han postumt vid en minnesutställning i Stockholm 1920. Den inbringade 34 000 kr, och behållningen gick till modern, "vackra Anna", som hon kallades.

Den som framför allt har arbetat för att Ivan Aguéli's kvarlevor skulle föras hem är K. G. Bergman, intendent vid museet och ordförande i Sala konstförening. Det har inte varit någon enkel uppgift. Men UD har hjälp till att sköta kontakterna med myndigheterna i Spanien och genom insamlingar har intendent Bergman fått fram de pengar som behövdes.

Obekväm

I dag är Ivan Aguéli en av

Aguéli äntligen hem efter 63 år i Spanien

NORRKÖPINGS
TIDNINGAR
13/5 81

Kvarlevorna av den legendariske Ivan Aguéli, som i fjol presenterades på Norrköpings museum, har nu förts till hemstaden Sala från Barcelona där han legat begravd sedan 1917, efter att ha blivit överkörd och dödad av ett tåg. Det är Sala konstförening som ombesörjt hemtransporten av stoffet och även av gravstenen, som på sin tid smyckades av Aguéli's vän, konstnären Carl Wilhelmsson. Ett vitfoder har upplåtits på gamla kyrkogården utanför Kristine kyrka, där gravsättningen sker i pinasthelgen.

Aguéli var utfattig och sjuk i Barcelona dit han sökte sig efter sina irrfärder i Orienten, säger intendenten vid Aguéli-museet i Sala, K. G. Bergman, som förestår presenterade konstnären vid Norrköpingsutställningen. Aguéli gav uttryck åt sin längtan hem i flera brev och vi är glada över att hela Sala har ställt sig bakom initiativet till återföreningen med den svenska jorden. Svenska konsulatet har underhandlat med de spanska myndigheterna som visat stor förståelse.

Stoffet som flögs till Arianda från Barcelona på söndagen förvaras nu i kyrkans sakristia i väntan på gravsättningen.

För eftervärlden har Aguéli mer och mer kommit att framstå som en av det svenska måleriets föregångsmän, en av de finaste koloristiska begåvningarna. Hans namn är i hög grad knutet till Visby där han började sin konstnärskarriär i unga år. Både Frankrike och Egypten var hans egentliga målarrevir. Under Parisåren kom han även att intressera sig för anarkism. Han arresterades vid ett tillfälle men

Ivan Aguéli — han får sin viloplats Sala.

frikändes. Han var även fanatisk djurvän och ett par revolverskott, som han avlossade mot matadoren som protest mot tjurfäkningar i Frankrike gav honom även i deputeradekammaren. Ett annat exempel på hans egocentrism var hans omsorg om hemlösa katter i Paris, som han delade med sin älskarinna, den franska poeten Marie Huot.

stadens stora söner men under sin livstid var han en obekväm person.

— Innan han kom in på konstnärskarriären legerades han från läroverk i Sala, Västerås, Falun och Visby samt Palmgrenska skolan i Stockholm. Han klarade inte att vistas inomhus. Och han fick underbetyg i allt utom teckning och botanik. Där hade han stort A, berättar intendent Bergman.

Religionsfilosof

Aguéli vistades i Frankrike, Spanien och Egypten. Han övergick till islam, blev politisk anarkist och läste under långa tider undan penslarna för att ägna sig åt journalistik och religionsfilosofi. Några gånger kom han hem till Sala och förskräckte modern och andra

genom att gå omkring på gatorna iförd fez och österländska kläder. Förnamnen John Gustaf ändrade han till det ryska Ivan och släktnamnet Ageili lät han förfranska.

"Zorn fähusrubens"

Sin inställning till dåtida svenskt måleri visade han bl. a. genom att kalla Anders Zorn för "vår svenska fähusrubens". Till minneshögtiden kommer ett 10-tal siaktningar. En avlägsen släkting är skalden Bo Setterlind, som ger sin bild av Aguéli i dikten "FRÄNDE AV LJUS".

Lagom till minneshögtiden utkommer en roman om konstnären, skriven av författaren Torbjörn Säfve. Ett filmanuskript om den store målaren från Sala lär också vara på väg.

Björn F. Hansen

Första muslimen i svensk jord?

SA 26.9.-81

— Det måste vara första gången i Sverige som en muslim ligger i kristen jord.

Det säger Uppsala-författaren Torbjörn Säfve som nyligen blivit klar med sin roman om Ivan Aguéli.

— Det är fullt logiskt att han kommit tillbaka till Sala igen, säger han. Han längtade tillbaka hit. Men vad som fattas är moskén. Jag föreslår att en moské byggs i Sala till Ivan Aguélis ära.

Torbjörn Säfve deltog i minneshögtiden på fredagen. Han berättade om sin roman "Ivan" med underrubriken "En roman om frihet".

Han berättade om vilket arbete han lagt ned på roma-

nen och gick igenom dess nio delar.

Den börjar med kapitlet "Stallmästarens son" som handlar mycket om Sala och Aguélis förhållande till sin far.

— Manuskriptet har fått

genomgå rena charkuteriarbetet, säger Torbjörn Säfve. Från början omfattade det 2.000 sidor som jag nu skurit ner till 300.

— Det var bittert att skriva slutkapitlet. Det tragiska då han omkommer i en tågolycka i Barcelona. Att han nu flyttats därifrån är bra. I Barcelona låg han på en katolsk kyrkogård — och det är en religion som han stod längre ifrån än protestantismen.

Fem Agelii: Lars, Barbro, Margareta, Mikael och Harriet kom till minneshögtiden som hölls i Kristina kyrka och i Aguelimuseet.

LÖRDAGEN DEN 26 SEPTEMBER 1981

5

Konstföreningens ordförande Kåge Bergman visar Sala-konstnären Ivan Augéli sin vördnad. En muslim som nu ligger begravd på kyrkogården vid Kristina kyrka.

— Johan Gustav Augéli har kommit hem. Kommit till ro i vår hemjord, sade prosten Nils Blom vid sitt tal i Kristina kyrka.

Första muslimen i svensk jord?

— Det måste vara första gången i Sverige som en muslim ligger i kristen jord.

Det säger Uppsala-författaren Torbjörn Säfve som nyligen blivit klar med sin roman om Ivan Augéli.

— Det är fullt logiskt att han kommit tillbaka till Sala igen, säger han. Han längtade tillbaka hit. Men vad som fattas är moskén. Jag föreslår att en moské byggs i Sala till Ivan Augéli:s ära.

Torbjörn Säfve deltog i minneshögtiden på fredagen. Han berättade om sin roman "Ivan" med underrubriken "En roman om frihet".

Han berättade om vilket arbete han lagt ned på roma-

nen och gick igenom dess niodelar.

Den börjar med kapitlet "Ställmötarens son" som handlar mycket om Sala och Augéli:s förhållande till sin far.

— Manuskriptet har fått

genomgå renna karakteriarbetet, säger Torbjörn Säfve. Från början omfattade det 2.000 sidor som jag nu skurit ner till 300.

— Det var bittert att skriva slutkapitlet. Det tragiska då han omkommer i en tågolycka i Barcelona. Att han nu flyttats därifrån är bra. I Barcelonas lög han på en katolsk kyrkogård — och det är en religion som han stod längre ifrån än protestantismen.

— Johan Gustav Agueli har kommit hem. Kommit till ro i vår hemjord, sade prästen Nils Blom vid sitt tal i Kristina kyrka.

Minneshögtid för Agueli: Det blev rena släktträffen

Att det gamla ordspråket "äpplet faller inte långt från päronträdet" stämmer, visade sig på minneshögtiden för Ivan Agueli i går. Släktingen Lars Ageli avstojade under kvällen att han livnar sig som tecknare. En annan släkting till Agueli, poeten Bo Setterlind, berättade att han tänkte bli målare först. Men sedan valde han istället att "måla med ord".

Minneshögtiden, som ordnades av Sala konstförening, började i Kristina kyrka där omkring 150 personer samlats för att visa salakonstnären sin vördnad.

Musikdir. Eyvind Hallnäs spelade ett stycke som han komponerat speciellt för minneshögtiden.

Bo Setterlind hade specialskrivit en dikt vid namn "Frände i Ljaset" som han läste både i kyrkan och på Aguelimuseet senare på kvällen. Dikten publiceras här bredvid.

RÄTTLUT

— Att Agueli kommit hem till Sala är det enda rätta slutet på hans dramatiska liv, sade konstföreningens ordförande Käge Bergman. Han tackade utrikesdepartementet och de som ställt upp på insamlingen och avslutade sitt tal med att säga:

— Må du känna att du inte längre är föraktad i hemstaden! Ett 50-tal personer samlades därefter i Aguelimuseet. Bl. a. hade tio släktingar till Agueli möts upp.

SKOJIGT

— Skojigt, säger Lars Ageli. Det här är en fantastisk möjlighet att träffa släktingar. Jag har faktiskt inte träffat någon förut av de andra som är här på minneshögtiden.

Lars Ageli kommer från Lerum och har besökt Sala och museet flera gånger förut.

— Det är naturligt att man är intresserad. Jag är ju själv tecknare.

Ivan Agueli och Lars kan dock inte rubriceras som särskilt nära släktingar.

— Ivan är farmors kusin. Men jag har hört en del om när han mötte släkten genom min faster. Hon har berättat att han var en särting och slaktens svarta får, säger Lars Ageli. På den tiden sågs det snett på honom. Jag själv är stolt över att tillhöra släkten Ageli.

— En mycket givande kväll, sade Käge Bergman. Det är inte utesluter att vi gör minneshögtiden för Ivan Agueli till en årlig tradition.

Fem Ageli: Lars, Barbö, Margareta, Mikael och Harriet kom till minneshögtiden som hölls i Kristina kyrka och i Aguelimuseet.

Poeten Bo Setterlind läser sin specialskrivna dikt Frände i ljuset.

Enkel högtidsstund för Ivan Aguéelis stoft

Vid en enkel men stämningfull högtidsstund i Kristina kyrkan i Sala, hälsades stoftet efter Salas store konstnär Ivan Aguéli välkommen hem.

Efter orgelmusik av musikdirektör Elvind hallnäs och flöjtmusik av de båda unga musikerna Robert Reineck och Mats Nyfjäll

talade först kyrkoherde Nils Blom under rubriken "Hem". Därefter talade Sala Konstförenings ordförande Kåge Bergman varvid han berättade hur stoftet efter Ivan Aguéli kommit hem och hur tack samma konstföreningen är mot bl.a. UD som varit till stor hjälp. Hans tal kom också in på hemkomsten, och i talet sade han bl.a. "Välkommen hem käre Ivan".

Poeten Bo Setterlind läste en specialskrivna dikt "Frände i ljuset".

Den stämmingsfulla stunden i kyrkan avslutades så med flöjt och orgelmusik, varefter de drygt hundra församlade tågade förbi konstnären Ivan Aguéelis nya gravvård utanför Kristina vackra kyrka.

Strimsporre, *Linaria repens*, pressade 1880 av Ivan Aguéli.

Frid över muslimen

Sala har nu definitivt slutit sin förlorade son till sitt bröst: konstnären Ivan Aguéli, som även var anarkist, muslim och mycket mera.

Poeten Bo Setterlind formulerade eftermälet vid en minnesstund på kyrkogården på fredagskvällen där Aguéli nu får ro sedan hans kvarlevor hämtats hem från Spanien, där han kördes över av ett lok när seklet var ungt.

"Han dog för den frihet som vidgar världen" sa Bo Setterlind, mycket riktigt. Bo är släkt med Aguéli. Bos farmors mormor och Aguélis farfar var syskon.

Setterlind — släkt med föremålet.

En stor skara hade slutit upp utanför Kristina kyrka där Aguéli fått en gata alldeles intill uppkallad efter sig.

Prosten Blom lyste frid över muslimen, den ende i Sala, får man väl anta, som tagit plats bland de kristna.

Grävöl följde på Aguéli museet där man visade upp ett par pressade växter, klämda av Aguéli, uppgrävda från ett herbarium och pressade 1880, samma år han gallrades ut från läroverket i Falun.

ALAN ERICSON

26/9-81

Hovpoetens HYLLNING

"Frände i Ljuset". Så heter den dikt skalden och hovpoeten Bo Setterlind läste vid två tillfällen i Sala i går. Och det var en mycket speciell dikt — som skrivits till den minneshögtid för Ivan Aguéli som hölls på fredagen.

Sala konstförening stod för arrangemanget, som började i Kristina kyrka och slutade i Aguéli-museet.

På plats fanns, tio släktingar till Aguéli — däribland nämnde Bo Setterlind.

"Frände i Ljuset". Så heter den dikt som poeten Bo Setterlind, släkting till Ivan Aguéli, skrivit speciellt för gårdagens minneshögtid.

SA 26/9-81

Frände av ljus

— Johan Gustav Aguéli har kommit hem. Kommit till ro i vår hemjord, sade prostens Nils Blom vid sitt tal i Kristina kyrka.

Minneshögtid för Aguéli:

Det blev rena släkträffen

Att det gamla ordspråket "äpplet faller inte långt från päronträdet" stämmer, visade sig på minneshögtiden för Ivan Aguéli i går. Släktingen Lars Agelli avslöjade under kvällen att han livnär sig som tecknare. En annan släkting till Aguéli, poeten Bo Setterlind, berättade att han tänkte bli målare först. Men sedan valde han istället att "måla med ord".

Minneshögtiden, som ordnades av Sala konstförening, började i Kristina kyrka där omkring 150 personer samlats för att visa salakonstnären sin vördnad.

Musikdir. Eyvind Hallnäs spelade ett stycke som han komponerat speciellt för minneshögtiden.

Bo Setterlind hade specialskrivit en dikt vid namn "Frände i Ljuset" som han läste både i kyrkan och på Aguélimuseet senare på kvällen. Dikten publiceras här bredvid.

RÄTT SLUT

— Att Aguéli kommit hem till Sala är det enda rätta slutet på hans dramatiska liv, sade konstföreningens ordförande Käge Bergman. Han tackade utrikesdepartementet och de som ställt upp på insamlingen och avslutade sitt tal med att säga:

— Må du känna att du inte längre är föraktad i hemstaden! Ett 50-tal personer samlades därefter i Aguélimuseet. Bl. a. hade tio släktingar till Aguéli mött upp.

Uppenbarelsen
drabbar oss tyngdlöst
— som skuggan,
som hinner upp oss,
när vi flyr.

Om och om igen
hinner den upp oss,
och vi blir påmind om tidens
flykt.

Varje skugga, född av ljus,
passerar under oss,
som om den ville säga,
att vi hör Ljuset till.

Så också med honom,
som skrev:

"Olyckligtvis
måste jag segra,
jag är dömd
att leva."

Han gick fram
och bländades av Ljuset,
tänkte
med hela sin varelse:

Det är inte här.

Han gick längre in
och såg en större värld.
Himlen
öppnade sig
under konstnärens hand.

Nu vilar hans stoft
i mörkret,
men hans själ lysas upp
av Himlen.

Och vi lyssnar
till stoftets lovsång:

Det är inte här.

I den stad
som är ett smycke.

Och nu?
Varför skulle han resa?
Varför skulle han längta någon annanstans?
Han är ju redan framme.

I hägnet
av en helgedom,
som speglar
Himlen,
vilar hans stoft
i en annan exil,
lyser hans tro
bortom alla ord.

Han dog
för den frihet som vidgar världen.

(Vid minneshögtiden på gamla kyrkogården i Sala den 25 september 1981, då stoftet efter Ivan Aguéli återförts till fosterjorden.)

Upsala Nya Tidning 27 april 1989:

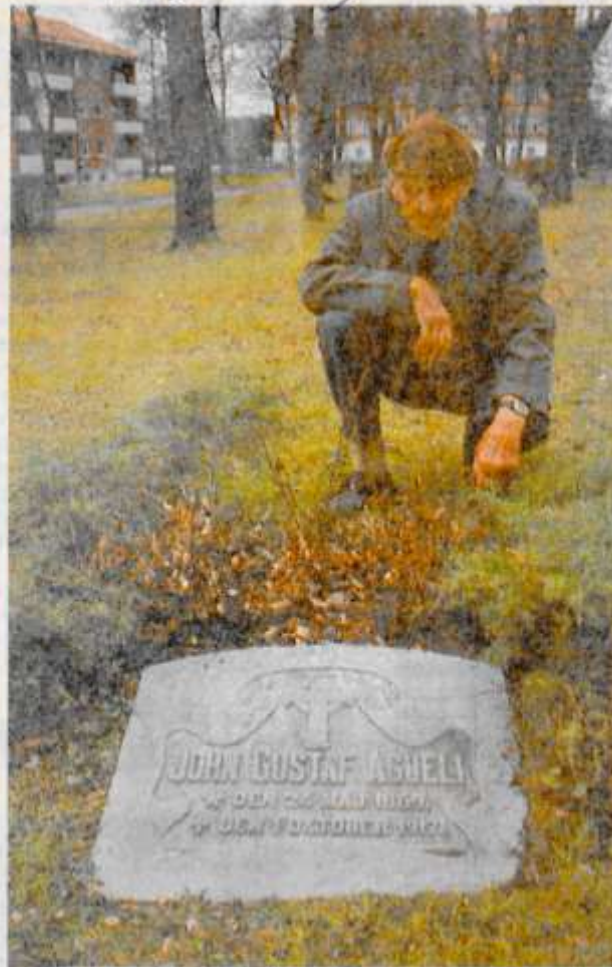

Foto: Hans Lundgren

— Jag anser att man grovt kränkt Ivan Aguéli genom att påtvinga honom ett kors på gravstenen. Korset bör slipas bort, säger Elmer Turlock.

Vill avlägsna korset från Aguélis gravsten

Målaren Ivan Aguéli, en av den moderna konstens förgrundsgestalter i Sverige, vilar sedan 1981 på gamla begravningsplatsen vid Kristina kyrka i Sala.

Ivan Aguéli omkom i en tågolycka i närheten av Barcelona 1917. Genom utrikesdepartementets försorg flyttades hans kvarlevor efter 64 år hem till födelsestaden Sala, som också förärat honom och hans konst ett nybyggt museum.

Allt skulle kunna vara frid, om det inte vore för en mycket speciell omständighet:

På Ivan Aguélis gravsten

finns ett kors, något som upprör bl a pensionerade läraren Elmer Turlock i Härfsta, Fjärdhundra. Ivan Aguéli var nämligen muslim.

Elmer Turlock kämpar nu för att få korset avlägsnat från suftern Aguélis gravsten.

— Det är en kränkning av religionsfriheten. Även om hans mor ville ha ett kors på den ursprungliga gravstenen, borde misstaget inte ha upprepats när graven flyttades till Sala, säger han.

Sektion 2, sidan 40

Elmer Turlock protesterar:

Skam med kors på Aguéelis grav

I september 1917 vandrar målaren Ivan Aguéli längs järnvägsspåren mot Barcelona. Han är på hemväg efter en arbetsdag framför stafliet. Sedan barndomen är han lomhörd och han uppmärksammar inte tåget som i hög fart närmar sig honom bakifrån. Lokföraren signalerar desperat men Aguéli fortsätter att gå spåret fram och dödas av lokomotivet.

Salasonen Ivan Aguéli gravsätts på en katolsk kyrkogård i Barcelona. Gravstenen utförs av konstnärsvännen Carl Wilhelmson. Trots att Ivan Aguéli konverterat till islam får gravstenen ett kors. Aguéelis mor ville ha det så.

Våren 1981 hämtas Aguéelis urna och gravsten hem till Sala genom utrikesdepartementets försorg. Stoftet gravsätts på gamla kyrkogården vid Kristina kyrka 27 maj. Gravstenen är en exakt replik av originalet, försedd med ett likadant kors som på ursprungsstenen. Gravplatsen ligger bara 100 meter från hans födelseplats.

Ivan Aguéli, en av förgrundsgestalterna i svensk modern konst, är efter ett kringflackande liv hemma igen. Men Aguéelis längsta resa, den in i Orientens andliga källflöden som ledde honom vidare till islams hemliga läror, överglänser vida de resor han gjorde i verklighetens tid och rum.

— Det är skamligt att den islamska sufin Aguéli begravts som kristen i sin hemstad, säger Elmer Turlock, pensionerad lärare i Härfsta, Fjärdhundra. Det är ett övergrepp, en kränkning. Jag vill påstå att man i viss mening skändat hans grav. Även om Aguéli själv var mycket tolerant mot andra religioner anser jag att korset på hans grav i Sala skall tas bort!

Ivan Aguéli blev 48 år. Han hette egentligen John Gustav Agéli, son till stadsveterinären i Sala, "stallmästaren" Johan Gab-

Elmer Turlock har nu skrivit till Islamic Center i Malmö och bett dem ta upp frågan om korset på muslimen Ivan Aguéelis grav i Sala.

riel Agéli. Fadern var en närmast tyrannisk person, hård mot både folk och få.

Tidigt reste Aguéli ut i Europa och knöt kontakter med många av de ledande konstnärerna och debattörerna.

Aguéli finner dock att den västerländska kulturen inte kan ge vad han söker. Det är i Indien och framför allt i Egyptens kulturvärld han finner en öppning till ett sannare liv och konst.

Hans sökande var dock kantat av en rad dramatiska händelser.

Det började på allvar i Paris när han inledde ett stormigt och mångårigt förhållande med Marie Hout. Hon introducerade honom i de politiska anarkistiska kretsarna liksom i teosofernas samfund. Marie, som i likhet med Ivan var stor djurvän, fick vid ett tillfälle honom att avlossa några skott mot två matadorer. De skotten sägs ha varit en bidragande orsak till att tjuvfäktingarna i Frankrike upphörde.

Men trots många olika influenser var det dock de arabiska mystikerna som stod Aguéli närmast och det är till förmån för dem som han periodvis överger sitt måleri. Han antar det mer österländska förnamnet Ivan och ändrar efternamnets stavning något.

Ivan Aguéli hamnar i sufismen. Via Strindberg och Swedenborg kommer han fram till det avgörande mötet med sufimästaren Ibn Arabi, vars läror i stort går ut på att Gud är i allt och att det pågår en ständig skapelseprocess som aldrig upprepar sig. Aguéli utvecklar en syntes mellan sin konst och sin tro, en syntes som resulterar i Den rena konsten, där det gudomliga ljuset är närvarande.

Aguéli levde alltid ett liv under stora umbäranden och han är i det närmaste utfattig när han utvisas från Egypten 1916. På upplånade pengar tar han sig till Barcelona.

— Ivan Aguéelis grav vid Kristina kyrkogård. Konstnären Elmer Turlock.

Kort före sin död hade prins Eugen erbjudit honom hjälp att resa hem. Det var också prins Eugen som såg till att Ivans efterlämnade konst och personliga tillhörigheter samlades ihop och fördes till Sverige.

Stöd av författare

Elmer Turlock får stöd av författaren Torbjörn Säfve i sin uppfattning att korset på konstnärens grav i Sala bör avlägsnas.

Torbjörn Säfve, själv muslim och författare till en roman om Ivan Aguéli, uppger i ett brev till

onsdag 27 april 1989

Kristina kyrka i Sala ger oriktigt intryck av att han var kristen. Dessutom har Ivan ersatts av hans förändring av efternamnets stavning är däremot korrekt återgiven, konstaterar Elmer

Foto: Hans Lundgren

Elmer Turlock att han föreslagit att Sala borde bygga en moské till Aguélis ära.

— Nu är det ju dock så att en sufi knappast bekymrar sig om moskéer. Han bär ju sin moské i hjärtat. Sufier är inte ritualmuslimer eller ceremonifångar. Däremot tycker jag tveklöst att korset bör avlägsnas från hans gravsten, där skall halvmånen sitta, skriver Säfve.

Religions- och konstvetaren Viveca Wessel, som förra året utkom med en bok om Aguélis tro och livsåskådning, ansluter sig till

samma uppfattning, men uttrycker också en viss tveksamhet över "hur mycket man skall bråka om en sådan här sak".

Elmer Turlock har också kontaktat religionsprofessorn Jan Hjärpe i Lund och bett om hans syn på saken. Hjärpe anser i ett brev till Turlock att eftersom Aguéli är död har han inte ont av utseendet på gravstenen. Det är familjens åsikt som gäller.

Men Elmer Turlock ger sig inte.

— Jag kan förstå att hans mor inte ville veta av vad hon upp-

fattade som sonens religiösa förvillelser. Men det var fel att 1981 på nytt ge hans grav ett kors. Religionsfriheten och respekten borde väl gälla även efter döden?

Kränker modern

Guðrun Følker, intendent på Aguélimuseet håller i princip med Elmer Turlock:

— Men det är ingenting jag eller konstföreningen kan göra något åt. Hans mor, som ständigt bistod honom, var en enkel människa som förmodligen inte visste

vad en muslimsk sufi var för något. Att ändra moderns sista vore ju att kränka henne.

Personligen har jag svårt att tro att den frågan engagerar eller stöter så skilt många, säger hon.

Men Elmer Turlock ger sig så sagt inte.

Han har nu skrivit till Islan Center i Malmö och bett dem upp saken.

HANS LUNDGREN

Skall muslimen Aguéli tvingas ha ett kristet kors på sin gravsten?

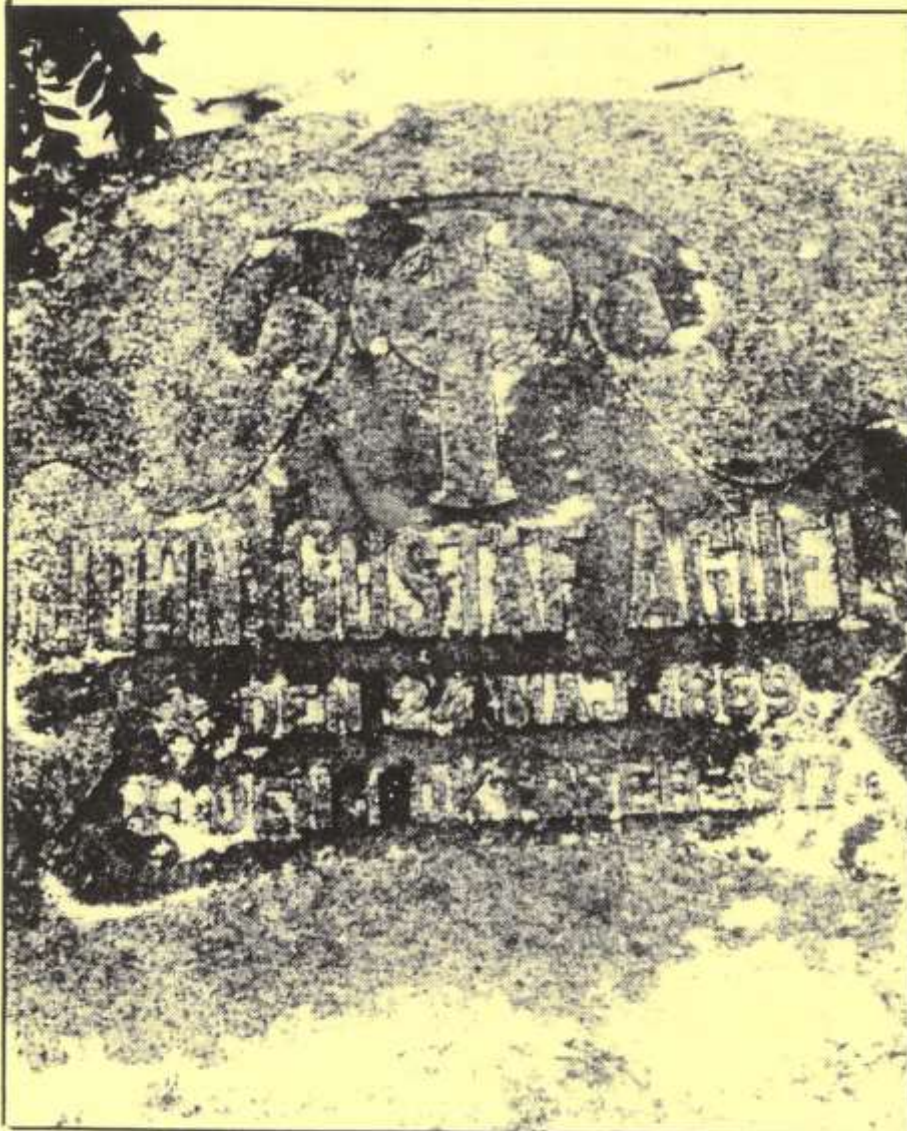

Kan ingen kristen förtäta sig att muslimen tvingas ha ett kristet kors på sin gravsten?
Det frågar Ellen Yvarek i en debattartikel i lördagens SA.

Enligt den muslimska trosuppfattningen ska gravstenar inte ha kors eller andra kristna symboler. Detta är en fråga som diskuteras i debattartikeln i lördagens SA. Yvarek frågar om det är rätt att tvinga muslimen Ivan Aguéli att ha ett kristet kors på sin gravsten. Artikeln behandlar den religiösa och kulturella konflikten mellan kristna och muslimer när det gäller gravstenar. Yvarek argumenterar för att det är viktigt att respektera de religiösa och kulturella värdena för alla. Artikeln avslutas med en fråga om det är rätt att tvinga muslimen Ivan Aguéli att ha ett kristet kors på sin gravsten.

SA

Skall muslimen ett kristet kors

Är det rätt att muslimen Ivan Aguéli ska behöva ha ett kristet kors på gravstenen, frågas i en debattartikel i lördagens SA.

n Aguéli tvingas ha s på sin gravsten?

Kan ingen bända bort korset på Aguélis gravsten och ge honom den ro han inte fick i livet?

Det frågade Elmer Turlock i en

Elmer Turlocks inlägg är skrivet apropå ett TV-inslag om sorgearbetet i Stockholms-förorten Kista efter den tragiska bussolyckan i Norge.

I inslaget finns en episod där en pojke är förtvivlad över att hans omkomne judiske far fått ett kristet kors på kistan. Församlingens präst Jonsson tog därför och bände bort korset från kistan och sonen och modern upplevde en stor lättnad över att korset var borta.

Turlock menar att det finns en klar parallell i Sala där muslimen Aguéli fått ett kristet kors på gravstenen vid Kristina kyrka.

Det är inte bara en kränkning utan också en skändning anser Turlock och efterlyser någon som likt prästen Jonsson bänder

bort korset från gravstenen.

— Jag har full förståelse för en sådan synpunkt, säger Aguélimuseets förre intendent Kåge Bergman. Men Aguélis gravsten vid Kristina kyrka är en direkt replik av gravstenen som stod vid hans grav i Barcelona. Jag tror inte man har rätt att ändra utformningen av gravstenen.

Enligt Kåge Bergman finns det en tanke bakom utformningen av gravstenen. När konstnären Carl Wilhelmsson gjorde gravstenen satte han dit ett Valdemarskors. Korset härstammar från Gotland som var en mycket kär plats för Aguéli.

— Ingen av Ivan Aguélis släkt har någonsin reagerat på gravstenen och det förekom ingen dis-

debattartikel i lördagens SA. Turlock ifrågasätter om Ivan Aguéli som bekännande muslim ska behöva ha ett kristet kors på sin gravsten.

kussion inför gravsättningen i Sala.

— Det finns de som tycker det är fel att Aguéli är begravd på en kristen kyrkogård men i Spanien var han begravd på en katolsk kyrkogård och det är knappast bättre, avslutar Kåge Bergman.

— Jag kan hålla med om kritiken, säger komminister Klaus Stengler. Jag ska ta upp frågan vid torsdagens kyrkomöte.

Både Kåge Bergman och Klaus Stengler anser att rubriken till Elmer Turlocks debattartikel var felaktig. Rubriken lyder Aguélis grav skändad. Det innebär att någon gjort överkan på graven men så är inte fallet.

Göran Carlson
Foto: Mats Persson

SA